

Durant els anys 2010, la política mundial va canviar dràsticament, de manera que una nova demanda de caire identitari es va acabar imposant, fos a casa nostra, fos a Hongria, Hong Kong, la Xina, el Pròxim Orient o la mateixa Àfrica. Des d'aleshores, les idees de nació, religió, raça, gènere, ètnia o classe han acabat substituïnt una noció més àmplia i inclusiva sobre la qüestió de qui som: simples ciutadans. De fet, la revolució humanista del segle XVIII, sorgida principalment de la Revolució Francesa, va aprovar la Declaració dels drets dels ciutadans. Nogensmenys, el que el segle XX va batejar com els Drets de l'home, en canvi havia començat com atribuït a aquells que viuen en una ciutat, els ciutadans.

Tots recordarem el crit reivindicatiu de Josep Tarradellas, el 23 d'octubre de 1977, en sortir al balcó del Palau de la Generalitat. No va cridar: «catalans i catalanes!», sinó que va exclamar exactament «ciutadans de Catalunya, ja sóc aquí!» Quim Monzó (1952) explica que, amb el català actual, enlloc de «sóc» diria «estic»: «jaestic aquí!» Tarradellas (+1988) venia de la tradició republicana, certament, imbuïda pel discurs de la República Francesa, on havia passat els llargs anys d'exili, d'altra banda.

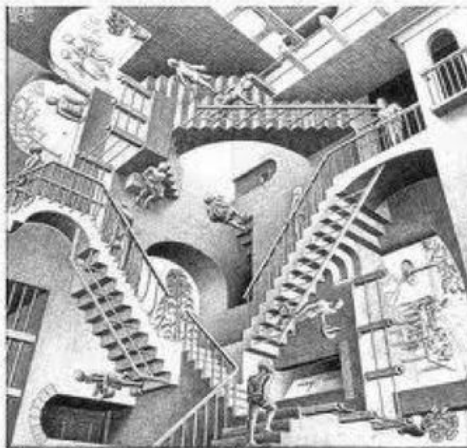
Es podria dir, doncs, que la reivindicació dels drets de l'home, que tampoc de la persona, continuen sent el cavall de batalla: qui té drets i qui no? qui és ciutadà, per tant, legal d'un país i qui no ho és? Semblaria més aviat que els debats europeus i mundials es continuen centrant en aquestes qüestions; més de drets adquirits que no pas de drets innats de tot ésser humà, l'home, cridat a ser persona; subjecte de drets i de deures.

«Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en dret. Són dotats de raó i de consciència i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres», diu el primer article d'aquesta Declaració d'intencions firmada a l'ONU el 10 de desembre de 1948.

Segons aquest principi, els éssers humans, en néixer, encara no són persones, ni homes, ni dones. Tot el que no digui l'article, quedarà pendent, perquè un no neix a la Lluna, ni en l'espai, sinó en un territori concret, dins d'unes circumstàncies històriques, econòmiques i socials. Aquestes facilitaran o impediran que aquell ésser humà sigui reconegut, primer, com a home, després com a persona i, finalment, com a ciutadà, amb un estat com a organització política que el defensi i el protegeixi. Qui diu que, acabat de néixer, no se li negui la pau, l'estabilitat, la capacitat de progrés i la llibertat personal? Qui diu que aquell ésser humà no se l'empenyi a l'exili, a la deportació o, fins i tot, a l'esclavitud, sota una justificació legal ben assentada? Esdevenir ciutadà, quina titànica tasca per desenvolupar

encara al segle XXI !

Tot al llarg de la història, les persones s'han trobat en desacord amb les seves societats. Però tan sols en els temps moderns s'ha sostingut l'opinió que l'autèntic jo intern és intrínsecament valuós i que la societat exterior es revela sistemàticament errònia i injusta en la valoració del jo personal. No és el ser interior el que ha d'ajustar-se a les regles de la societat, sinó aquesta la que ha d'ajustar-se al que les persones i les comunitats entenen.

El jo intern esdevé, ara, la base de la dignitat humana, però la natura d'aquesta identitat esdevé variable i ha anat canviant al llarg del temps. En

moltes cultures antigues, la dignitat tan sols s'atribuïa a unes poques persones, el faraó, el cèsar i sovint a guerrers espartans disposats a arriscar la pròpia vida en el curs d'una batalla. En altres societats, la dignitat s'atribueix a tots els éssers humans, basant-se en el seu valor intrínsec com a persones. En d'altres casos, la dignitat es deu a la pertinença a un grup més gran de memòria i d'experiència compartides.

Ara bé, aquest sentit interior de la dignitat personal humana demana el reconeixement dels altres, de la comunitat. No n'hi ha prou que un mateix ho tingui clar, sinó que esdevé necessari que l'altra gent en sigui conscient i actuï en conseqüència. De fet, l'autoestima brolla del reconeixement de part dels altres. Per aquest biaix, la política de la identitat abasta una gran part de les lluites polítiques del món contemporani, des de les revolucions democràtiques fins als nous moviments socials, des del nacionalisme i l'islamisme fins la política dels campus universitaris. Hegel (+1831) ja havia argumentat que la lluita pel reconeixement havia estat el principal impulsor de la història humana, una força clau per a comprendre l'emergència del món modern.

Les desigualtats econòmiques sorgides en els darrers cinquanta anys han marcat la política contemporània, intensificant-se combinats amb els sentiments d'humiliació patits per nacions com Síria, Afganistan, Xina i, en tot un altre ordre, Catalunya.